

Hvordan skaber vi en skole, man ikke vil hjem fra?

Det var temaet på "Tænketaank Danmark – Den fælles skole" seneste landsmøde.

Den franske forfatter og instruktør Marcel Pagnol har udtalt at '*Her i livet lærer mennesket først at gå og tale. Dernæst lærer det at sidde stille og holde mund.*' Påstanden om skoleelevers utilfredshed med den længere skoledag efter skolereformen er blevet diskuteret bredt. Danske Skoleelever mener dog, at variationen af skoledagen er vigtigere end dagens længde. En af intentionerne med reformen var, at den længere skoledag skulle være mere varieret - og den varierende skoledag er da også et omdiskuteret emne. Stadig er det dog noget, man endnu ikke synes at være kommet helt i mål med. Derfor kan det mange steder opleves som om, man er gået fra at have en kort, kedelig skoledag til en lang, kedelig skoledag. En ny undersøgelse fra Vive viser, at der i år er en anelse færre elever end tidligere, som er kritiske over for skoledagens længde. Men det er stadig sådan, at to ud af tre elever på mellemtrinnet og otte ud af ti elever i udskoling mener, at skoledagen er for lang. Man er således på vej i den rigtige retning i forhold til et lidt mindre fokus på skoledagens længde. Rapporten konkluderer dog også, at den længere skoledag i store træk ikke synes at være blevet mere varieret nu end før reformen, når der på lærernes undervisningspraksis (*Status på skolereformen efter år 4, 2018*).

(https://pure.vive.dk/ws/files/2231292/301281_Viden_om_Folkeskolereformen.pdf)

Ét af de tiltag, der blev sat i søen for at gøre skoledagen mere varieret, var den understøttende undervisning og hermed også pædagogernes deltagelse i denne. Understøttende undervisning skal understøtte den faglige undervisning og kan samtidig anvendes til temaundervisning af forskellig art – for eksempel i forhold til at sætte fokus på klassens trivsel. Regeringen præsenterede i september et forslag om at skære i den understøttende undervisning og erstatte den med flere fagtimer i især naturfag. Samtidig blev der lagt op til en lidt kortere skoledag. Forslaget går således ud på at reducere den understøttende undervisning med gennemsnitligt knap tre timer ugentligt pr. klassetrin. Heraf veksles ca. 1,2 timer til fagundervisning. Men Vive's undersøgelse viser dog, at det går den rigtige vej med den understøttende undervisning, idet andelen af lærere og pædagoger som oplever, at understøttende undervisning fremmer elevernes læring, er steget fra 25-29 procent til 35-38 procent fra 2016 til 2018.

Relevante spørgsmål til regeringens forslag kan således være; Kommer man i mål med den mere varierende skoledag ved at skære dét element ud af undervisningen, der er sat i verden for at have fokus på netop variation? Og kan man undvære dette element på nuværende tidspunkt, når man endnu ikke er i mål med at gøre undervisningen mere varieret? Den understøttende undervisning bør fortsat anvendes på den måde, den oprindeligt var tiltænkt. Som et middel til at gøre skoledagen mere varieret. Og samtidig bør der arbejdes på at tænke variation ind i fagene på helt nye måder. Dét at eleverne synes at skoledagen er for lang, er ikke nødvendigvis et tegn på, at man bør sende eleverne tidligere hjem fra skole. Man vil sjældent høre elever tale om, at de synes

skoledagen er for kort eller lige tilpas - hvis alternativet er at få tidligere fri. Men hvis det lykkes os at fastholde elevernes motivation og interesse i skoledagen, kan vi måske komme i mål med at tale om indholdet og variationen af skoledagen i stedet for om antallet af timer.

Og hvordan gør vi så dette? Skaber mere variation? Større motivation? Og for hvem? Og kan vi nå alle elever med samme 'metoder'?

På Tænketaank Danmark – Den fælles skoles seneste Landsmøde, spurgte man Danske Skoleelever, hvordan man kan skabe en skole, som elever ikke vil hjem fra. Buddene var mange, men særligt inddragelse i planlægning af undervisningen og medbestemmelse for eleverne, var noget af dét, som stod tydeligt frem. Måske læreren kan mødes med mindre grupper af elever i et fagudvalg, hvor den kommende tids undervisning drøftes? Eller måske kan der afholdes årlige elevmøder, hvor undervisningsplaner gennemgås med en større gruppe af elever?

Danske Skoleelever var også enige om, at variation i skoledagen er vigtigt. En aktiv undervisning, med relation til virkeligheden og med 'Brainbreaks' i løbet af dagen, hvor hjernen får mulighed for at slappe af, og kroppen kommer tilbage i omdrejninger. Og hvor eleverne ses som en ressource – som kan være med til at løse lokale udfordringer i lokalsamfundet. Som man eksempelvis gør, når man bedriver projektbaseret undervisning. Her er forsøget at tænke anderledes - og på tværs - af det kendte skoleskema. At tænke undervisning på en helt anden måde - som på Langebjergskolen, hvor elever arbejder med håndtering af plastikaffald og forholder sig til deres egen levevis i et undersøgende perspektiv igennem arbejdet med autentiske problemstillinger. Det skal være spændende og udfordrende at gå i skole. For elever og lærere. (*Projektbaseret læring skaber fornyet motivation hos elever og medarbejdere på Langebjergskolen, Søren Bjørn Jakobsen, 2018*)

På Landsmødet talte Louise Klinge om relationskompetencer i forhold til undervisningen i skolen – i dét perspektiv, at vi taber for mange elever i undervisningen. Et vigtigt perspektiv når man taler om en motiverende skoledag for *alle* elever. Ikke kun for elever for hvem inddragelse og medbestemmelse falder dem naturligt. Læreren bør forholde sig reflekterende til samspil, følelser og forventninger til elever og klasser – i modsat fald bliver undervisningen uprofessionel og præget af vilkårlighed. Ifølge Louise Klinge handler fagpersoner relationskompetent, når de indgår i samspil med hvert barn og klassen som helhed, som fremmer både hvert barns trivsel og udvikling og klassens læringsfællesskab. Danske Skoleelever var enige i, at fokus på dét at sikre fremskridt og udvikling for den enkelte elev er vigtigt. Eksempelvis i forhold til talentvejledere, frie opgaver og motivationssamtaler.

I en ny rapport af Trine Ankerstjerne og Mette Høgh Stæhr, fremhæves fire kerneområder i pædagogers faglighed, som har relevans ind i skolen – Fællesskaber, relationer, trivsel og dannelse. Her lægges bl.a. vægt på pædagogers brede syn på læring, fokus på fællesskaber og deltagelsesmuligheder og viden om trivsel for den enkelte som understøttende for læringsprocesser. (*Grundlag for pædagogfaglighed i fritid og skole, 2018*) (https://bupl.dk/wp-content/uploads/2017/11/filer-grundlag_paedfaglighed181218.pdf)

Alt sammen noget, der viser muligheden for at anvende pædagogers faglighed i udviklingen af en varierende skoledag for alle. Undersøgelsen fra Vive viser da også, at det går den rigtige vej, i

forhold til inddragelse af pædagoger i undervisningen. 84 procent af pædagogerne i skolen deltager i tilrettelæggelse af undervisning, mens 88 procent varetager undervisning.

Sikkert er det, at vi ikke kommer i mål med en mere varierende og motiverede skoledag i en håndvending. Der må tænkes fundamentalt anderledes om skemalægning, undervisning og pauser til bevægelse. Skolen må åbne sig op og inddrage det omkringliggende samfund i forhold til en mere projektorienteret tilgang til undervisning. Og motivation og trivsel må tænkes ind for alle elever og med udgangspunkt i det enkelte individ.

En opfordring herfra skal være, at lade den understøttende undervisning fortsætte som element til at skabe variation i skoledagen og dermed give skolereformen plads til at fortsætte den positive udvikling, den er i gang med. Det bliver fortsat tydeligere hvad pædagogers faglighed i skolen kan – lad os blive ved med at udvikle på det i fællesskab.

Tænk tank Danmark – Den fælles skole

Signe Brandt Bohnfeldt og Henning Neerskov